

Actieplan duurzaamheid

Stappenplan vertaling landelijke duurzaamheidsagenda naar actieplan

Stappenplan

Dit stappenplan is ontwikkeld om de lokale veiligheidsregio's te voorzien in een uniforme aanpak om de landelijke duurzaamheidsambities te vertalen naar een actieplan voor hun eigen organisatie. De verantwoordelijkheid om invulling te geven aan de ambitie en op welke manier, ligt bij elke veiligheidsregio afzonderlijk. In dit document wordt de vraag beantwoord 'wat' gaan we doen om de landelijke duurzaamheidsambitie te vertalen naar een actieplan voor onze eigen veiligheidsregio. De vraag 'hoe' beantwoordt iedereen voor zichzelf door een vertaling te maken van de gestelde ambitie naar een eigen actieplan. Hiervoor wordt dit stappenplan aangereikt met daarin de minimale ambitie, doelstellingen, voorbeelden en handvatten om dit concreet te maken.

De Kerngroep Duurzaamheid heeft een landelijke duurzaamheidsagenda opgesteld. De ambitie die hierin staat, is het uitgangspunt. Veiligheidsregio's hebben de vrijheid om de ambitie hoger te zetten. Alle documenten die in dit plan genoemd worden, zijn te vinden op Viadesk.

Het stappenplan bestaat uit vier stappen en is visueel weergegeven in het figuur op de volgende pagina.

Stap 1: Interne analyse

1.2 Interviews

Neem eventueel interviews af met een aantal stakeholders.

1.1 Huidige situatie

Breng de huidige situatie in kaart door:

- Het opvragen van documenten met betrekking tot duurzaamheid.
- Het in kaart brengen van de stakeholders.
- Het ophalen van projecten en acties op het gebied van duurzaamheid.

Stap 2: Ambitiesessie

2.1 Definiëren van thema's

Gezamenlijk bepaal je wat jullie verstaan onder de vier thema's: Klimaat, Milieu, Circulair en Mens.

2.2 Ambitie bepalen

Bepaal gezamenlijk de ambitie voor jullie organisatie. De landelijke ambitie is hierbij het minimum.

Stap 3: Kansen en prioritering

3.1 Doelen per thema

In deze stap bepaal je de doelen per gedefinieerd thema in stap 2.1. In dit stappenplan en op Viadesk staan voorbeelden ter inspiratie.

3.2 Kansen formuleren

Om in de praktijk aan de slag te gaan, formuleren we in deze stap concrete kansen en maatregelen. Deze dragen bij aan het stap voor stap bereiken van doelstellingen uit 3.1 en daarmee ook de ambitie.

3.3 Wat is er nodig

In deze stap gaan jullie met elkaar in gesprek over wat er nodig is om de maatregelen in gang te zetten. Denk hierbij aan processen, mensen en middelen.

Stap 4: Meten, monitoren, rapporteren en bijsturen

Alle informatie vanuit stap 1 t/m 3 hebben jullie verwerkt in een actieplan. Nu het actieplan gereed is, is het belangrijk om bij te houden wat de voortgang is en wat het effect is. In deze stap gaan jullie aan de slag met het bepalen hoe jullie dit gaan meten en monitoren.

Figuur 1: stappenplan verduurzamen veiligheidsregio's

Stap 1: Interne analyse

Tijdsindicatie: **halve dag tot een dag**

Veel veiligheidsregio's zijn al actief bezig met duurzaamheid. Hierdoor is het van belang om als eerste vast te stellen hoe de huidige situatie op gebied van duurzaamheid per veiligheidsregio eruitziet. Om de huidige situatie in kaart te brengen voer je de volgende activiteiten uit:

1. Ophalen welke acties en projecten al lopen of zijn afgerond op het gebied van duurzaamheid.
2. Ophalen welke documenten (jaarplannen, beleidsplannen, ambitiedocumenten, actieprogramma's etc.) er zijn, die iets zeggen over duurzaamheid.
3. Speelveld in kaart brengen: wie zijn de belangrijke stakeholders om te betrekken?
Hierbij kun je denken aan:
 - Afdelingsmanagers
 - Teammanagers
 - Inhoudsdeskundigen
 - Budgethouders
 - Inkopers
 - Facilitair managers
 - HR
 - ICT
 - Financiën
 - MJOP-vertegenwoordigers
 - Beheer en vastgoed
 - Brandweezorg
 - Vertegenwoordigers uit alle lagen van de organisatie
 - Een afvaardiging van buiten zoals gemeenten, leveranciers en verhuurders
4. Een interview afnemen met een aantal stakeholders. Vragen die je hierbij kunt stellen zijn als bijlage 1 in dit document toegevoegd.

Na het uitvoeren van bovenstaande activiteiten is er een helder overzicht van de huidige situatie en de eventueel lopende activiteiten. Met deze informatie kun je door naar stap 2.

Stap 2: Ambitiesessie

Tijdsindicatie: **de sessie duurt ongeveer 3 uur. Daarnaast is er nog tijd nodig voor de voorbereiding en uitwerking.**

In een ambitiesessie definieer je gezamenlijk een ambitie op duurzaamheid en wat dit voor jouw organisatie betekent. De interne analyse van stap 1 en de landelijke duurzaamheidsagenda dienen als input voor deze sessie.

Het is essentieel om de juiste mensen aan tafel te hebben tijdens de sessie. Dit om draagvlak te kunnen creëren en borging van de aanpak te garanderen. Idealiter is de groep een afspiegeling van de organisatie. Daarnaast is het belangrijk dat topmanagement aangehaakt is bij deze sessie. Dit kan ofwel door fysieke aanwezigheid ofwel, input te leveren via een interview vooraf of door mandaat af te geven wat betreft de uitkomsten van de sessie. Functionarissen die je zou kunnen uitnodigen zijn:

- Directie
- Managers
- Inkopers
- Ambassadeur duurzaamheid per afdeling
- HR
- Brandweezorg
- Medezeggenschap
- Techniek en logistiek
- Facilitair

Het doel van deze sessie is enerzijds het vaststellen van de thema's en de ambitie, en anderzijds het creëren van draagvlak, zodat iedereen zich herkent in de thema's en de ambitie.

2.1 Definiëren van de thema's

Duurzaamheid is een groot en veelomvattend onderwerp. Om daar focus in aan te brengen, wordt aan de hand van vier thema's gewerkt aan de sectorale duurzaamheidsambitie. Deze thema's versterken elkaar en overlappen elkaar deels. De volgende vier thema's zijn in de landelijke duurzaamheidsagenda vastgesteld als uitgangspunt:

Klimaat

Milieu

Circulair

Mens

Tijdens deze sessie ga je met elkaar in gesprek over wat jullie verstaan onder deze thema's. Het advies is om dit te doen op bijvoorbeeld flip overs en/of post-its zodat je in een brainstorm alle ideeën bij het thema kan plakken. Het helpt om de projecten die een link hebben met duurzaamheid en die al lopen ook onder te brengen bij één van de thema's zodat ieder thema steeds concreter wordt.

In de landelijke duurzaamheidsagenda zijn de thema's ook uitgewerkt. Deze uitwerking kan overgenomen worden, maar het is ook belangrijk dat de thema's aansluiten bij jullie eigen organisatie. Het kan dus ook zijn dat bijvoorbeeld het vierde thema 'mens' bij jullie in de organisatie beter past onder de noemer 'sociaal' met daarbij een iets andere uitleg. Voel je vooral vrij om deze thema's toe te spitsen op jullie organisatie. Dit helpt om de thema's bij de implementatie beter te laten landen.

Na het definiëren van de thema's ga je met de groep aan de slag om de prioritering vast te stellen. Het Ambitieweb is hiervoor een handige tool. Op de buitenkant van de assen zet je de thema's die jullie hebben gedefinieerd. Vervolgens gaan jullie in gesprek over de ambitie die jullie bij het thema hebben. Hierbij is 3 het meest ambitieus en 0 het minst ambitieus. Het Ambitieweb helpt je te bepalen welke duurzaamheidsthema's belangrijk voor jullie zijn en welke op dit moment iets minder belangrijk zijn. Bekijk www.pianoo.nl/nl/handreiking-aan-de-slag-met-het-ambitieweb voor een voorbeeld en meer informatie over het Ambitieweb bezoek je de website.

Wanneer in stap 2.1 de thema's zijn gedefinieerd en de prioritering is bepaald gaan we door naar stap 2.2: het bepalen van de ambitie.

2.2 Ambitie bepalen

Voor een organisatie is het belangrijk om een concrete duurzame ambitie te hebben die breed gedragen wordt. Hiermee zorg je ervoor dat iedereen toewerkt naar hetzelfde doel. Het bepalen van de ambitie vloeit voort uit de eerder genomen stappen.

Onze ambitie luidt als volgt

“Samen verduurzamen wij de sector veiligheidsregio’s door te werken met respect voor mens, natuur en milieu en in 2050 circulair en klimaatneutraal te zijn”.

Deze ambitie is afgeleid van de landelijke doelen van de Rijksoverheid en landelijk vastgesteld voor veiligheidsregio’s. Deze ambitie is dus hetgeen waar we met elkaar naartoe werken. Tijdens deze stap is het mogelijk om:

- Deze ambitie over te nemen en deze vast te stellen voor jouw eigen veiligheidsregio;
- Als er al een eigen ambitie ligt, kan deze behouden worden mits deze minimaal net zo ambitieus is als de landelijke ambitie.
- Er kan ook een ambitie vastgesteld worden die ambitieuzer is dan de landelijke ambitie, als dat een wens is binnen de eigen veiligheidsregio.

Ook hierbij is het belangrijk dat jullie gezamenlijk een ambitie vaststellen die past bij jullie veiligheidsregio. Een ambitie die aansluit bij de interne analyse en de definiëring van de thema’s zoals hiervoor beschreven.

De uitkomsten van al deze onderdelen (2.1 t/m 2.2) vatten jullie samen en dit is het begin van het actieplan.

Stap 3: Acties en prioritering

Tijdsindicatie: **de sessie duurt ongeveer 3 uur. Daarnaast is er nog tijd nodig voor de voorbereiding en uitwerking.**

Vanuit de ambitiesessie is naar voren gekomen op welke thema's de organisatie zich richt. Het overkoepelende kader voor duurzaamheid binnen de organisatie is daarmee een feit. Maar hoe gaan we deze ambitie realiseren?

In deze stap ga je met elkaar aan de slag om te bepalen hoe de ambitie vertaald kan worden naar concrete doelstellingen en bijbehorende acties. Hoe geven we de duurzaamheidsambitie handen en voeten binnen de organisatie? Welke maatregelen moeten we nemen? Welke middelen hebben we daarvoor nodig?

3.1 Doelen per thema bepalen

Eerst ga je aan de slag om doelstellingen per thema te bepalen. Hieronder zijn de landelijke vastgestelde doelstellingen weergegeven. Deze dienen als uitgangspunt. Per doelstelling kunnen jullie als organisatie bepalen of je deze over wilt nemen of dat je de doelstellingen ambitieuzer wil maken zodat deze aansluit bij de ambitie die in stap 2.2 is bepaald. Maak de doelstellingen voor je eigen organisatie zo concreet en meetbaar mogelijk.

Doelen per thema: Klimaat

Doelstellingen veiligheidsregio's

- **CO₂-footprint:** met als vertrekpunt een 0-meting om jaarlijks de voortgang van de CO₂-reductie in kaart te brengen om uiteindelijk in 2050 CO₂-neutraal te zijn.
- **Energietransitie:** in 2050 zijn we klimaatneutraal. We zetten in op het verlagen van gebruik en hernieuwbare energie (van Nederlandse bodem).
- **Duurzame mobiliteit:** mobiliteit is in 2050 emissieloos, vanaf nu kiezen wij voor de meest duurzame vervoersoptie.

Doelen per thema: Milieu

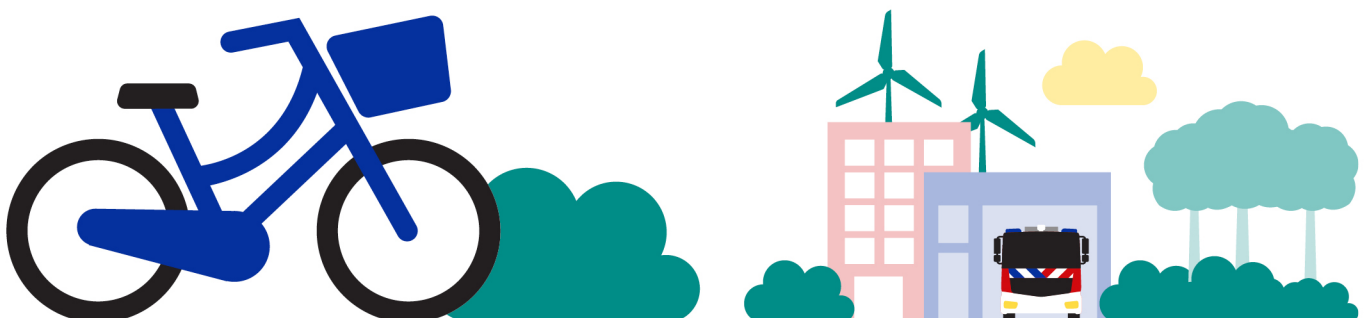
Doelstellingen veiligheidsregio's

- **Biodiversiteitverlies:** beperken en herstellen, gezamenlijk onderzoeken wat daarvoor nodig is.
- **Schadelijke/toxische stoffen:** het gebruik hiervan beperken door hierop in te zetten bij de aanschaf van nieuwe producten.
- **Bodem-, lucht- en watervervuiling:** tegengaan door gezamenlijk te onderzoeken welke middelen en methodes ingezet kunnen worden tijdens incidentbestrijding om hieraan bij te dragen.
- **Watergebruik:** verminderen door de mogelijkheden te verkennen om blussen met drinkwater af te schalen en veel meer gebruik te maken van regenwater of andere bronnen.

Doelen per thema: Circulair

Doelstellingen veiligheidsregio's

- **Afwijzen:** afstappen van producten en materialen die niet noodzakelijk zijn.
- **Intensief productgebruik:** producten meer gebruiken door deze te delen met andere gebruikers of te huren voor incidenteel gebruik.
- **Hergebruik:** hergebruik van grondstoffen en materialen is het uitgangspunt tenzij het echt niet anders kan. 50% minder primaire grondstoffengebruik realiseren in 2030 en volledig circulair zijn in 2050.
- **Materiaalkeuze:** we wegen de impact mee van onze materiaalkeuzes op het gebied van klimaat, circulariteit en arbeidsomstandigheden en kijken naar alternatieven zoals biobased materialen.
- **Lange levensduur:** we kijken bij de producten en diensten die we inkopen naar de TCO, technische levensduur, of ze geschikt zijn voor meerdere levenscycli en of leveranciers zich inspannen om bij te dragen aan een betere wereld.

Doelstellingen veiligheidsregio's

- **Vitaliteit:** duurzame inzetbaarheid van medewerkers en diversiteit & inclusie zijn onderwerpen die passen bij het thema mens, maar omdat in veel regio's HR-afdelingen hier al langere tijd mee bezig zijn, komen deze onderwerpen niet terug in de landelijke duurzaamheidsagenda en dit actieplan.
- **Duurzaam gedrag:** het goede voorbeeld geven en daarmee het draagvlak vergroten, zodat we als sector onze verantwoordelijkheid nemen.
- **Ketenverantwoordelijkheid/ISV:** internationale productieketens verduurzamen door middel van het voorkomen of aanpakken van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu en stellen van eisen aan onze leveranciers op het gebied van Internationale Sociale Voorwaarden (ISV).

Na het vaststellen van de doelstellingen gaan jullie aan de slag met het formuleren van acties, zie stap 3.2.

3.2 Formuleren acties

Om in de praktijk aan de slag te kunnen gaan met de ambitie en doelstellingen gaan we in deze stap concrete acties formuleren die er stap voor stap voor gaan zorgen dat jullie je ambitie behalen. Ter inspiratie hebben we in bijlage 2 wat voorbeelden toegevoegd en staan er op Viadesk ook actieplannen van andere veiligheidsregio's die bekeken kunnen worden.

Ook hier maken we gebruik van een brainstorm en is het aan te raden om met de hele groep aan de hand van post-its kansen per doelstelling te bedenken. Wanneer iedereen zijn ideeën op heeft geplakt, kunnen de uitkomsten besproken en geprioriteerd worden. Hierin zet je de volgende stappen:

1. Bekijk alle acties en cluster deze per onderwerp. Het kan natuurlijk goed zijn dat meerdere mensen dezelfde acties hebben gezien.
2. Prioriteer de acties naar korte, middellange en lange termijn. Dit zorgt ervoor dat jullie actieplan uitvoerbaar blijft en niet alle acties tegelijkertijd opgestart moeten worden. De prioritering kan van veel verschillende drijfveren afhangen bijvoorbeeld: waar zit de energie, eerst de quick winst, eerst de acties met de meeste impact, eerst de acties waar capaciteit beschikbaar is etc.
3. Bepaal per actie een actiehouder. Zodat er ook regie gevoerd wordt op de uit te voeren kansen en maatregelen. Bijvoorbeeld welke afdeling is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de betreffende actie.

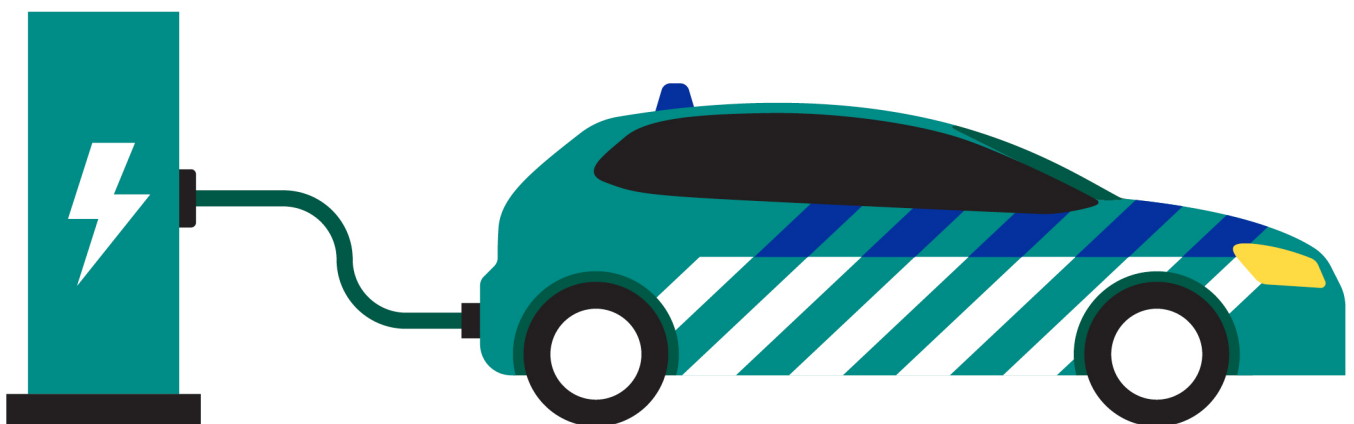
3.3 Borging in de organisatie

Als laatste onderdeel van deze stap gaan jullie met elkaar nadenken over wat er nodig is om deze acties en daarmee het behalen van de ambitie in gang te zetten. Hierbij kun je denken aan:

- Inrichten van processen
- Budgetten
- Capaciteit
- Specifieke kennis
- Acties op het gebied van communicatie over dit nieuwe actieplan
- Mogelijkheden tot meten en monitoren aan de hand van een nulmeting of een dashboard
- Commitment vanuit het bestuur
- Formeren van projectgroepen, bijvoorbeeld per thema, om acties uit het actieplan uit te voeren

De uitkomsten van al deze onderdelen (3.1 t/m 3.3) voegen jullie toe aan het actieplan.

Nu het actieplan af is, wordt het makkelijker om gericht samen te gaan werken met andere veiligheidsregio's. Ongetwijfeld staan er vergelijkbare acties in de actieplannen van de verschillende regio's. Doe een oproep op Viadesk als er acties zijn die je samen met andere regio's op wilt pakken, voor je het weet ontstaat er een werkgroep en behalen jullie gezamenlijk mooie resultaten.

Stap 4: Meten, monitoren, rapporteren en bijsturen

Het actieplan is nu gereed!

Nu start de fase van uitvoeren, maar vooral ook van meten en monitoren. Want dragen de maatregelen wel bij aan de doelstellingen en hebben we de goede dingen in gang gezet? Het kan zijn dat sommige maatregelen in de praktijk minder effectief blijken te zijn dan op voorhand gedacht. Dit geeft natuurlijk niet! Wel is het belangrijk om dat tijdig, bij te kunnen sturen en naar andere oplossingen te kijken. Er is een aantal manieren waarop je kan starten met meten en monitoren. Grofweg kun je hier een tweedeling in maken namelijk:

- **Procesmonitoring:** dit geeft inzicht in of de maatregelen zijn uitgevoerd, zonder het effect te meten.
- **Effectmonitoring:** hierbij meet je het effect van de maatregelen, zoals de vermeden CO₂- uitstoot of het percentage circulariteit. Lees meer hierover op www.pianoo.nl/sites/default/files/media/documents/2022-01/Handreiking-Monitoring-en-Contractuele-borging-MVI-3-juli2021.pdf

Beide manieren van meten kunnen plaatsvinden op projectniveau of organisatieniveau. De handreiking Monitoring en Contractuele borging MVI geeft een overzicht van voorbeelden, inzicht in welke thema's zich lenen voor procesmonitoring en welke voor effectmonitoring en geeft je de handvatten om hier mee te starten.

Procesmonitoring

Deze manier van monitoren gaat over of de maatregelen wel zijn uitgevoerd en nog niet wat het effect daarvan is. Op basis van de acties die geformuleerd zijn in het actieplan kun je hier indicatoren voor opstellen. Voorbeelden hiervan zijn:

Voorbeeld 1:

Actie luidt: we hanteren het comply or explain principe bij onze inkopen en verankeren dit ons in inkoopbeleid.

Indicator kan zijn: bij iedere aanbesteding wordt gekeken of het comply or explain principe wel of niet is toegepast.

Voorbeeld 2:

Actie luidt: Afhankelijk van de productgroep zetten we tenminste een minimaal percentage Social Return On Investment (SROI) in binnen onze inkoop (minimaal 5%).

Indicator kan zijn: bij iedere aanbesteding wordt gekeken of dit wel of niet is toegepast.

Voorbeeld 3:

Actie luidt: We voeren een hotspotanalyse uit op onze inkooppakketten om vast te stellen welke het meest kansrijk zijn om CO₂ te besparen.

Indicator kan zijn: Voor welke inkooppakketten is een hotspotanalyse uitgevoerd? In dit geval kun je toegroeien naar een 100% target.

Voorbeeld 4:

Actie luidt: Voor al onze grootste CO₂-drijvers hebben we duurzame strategieën uitgewerkt.

Indicator kan zijn: voor hoeveel grootste CO₂-drijvers hebben we een duurzame strategie uitgewerkt? Ook hier kun je toegroeien naar een 100% target.

Voorbeeld 5:

Actie luidt: We maken meer gebruik van Virtual Reality voor vakbekwaamheid.

Indicator kan zijn: Hoe vaak hebben we gebruik gemaakt van Virtual Reality voor vakbekwaamheid?

Effectmonitoring

Een goed voorbeeld van effectmonitoring is het meten van de vermeden CO₂-uitstoot. Hierbij is het belangrijk om eerst een CO₂-nulmeting te doen van de organisatie.

CO₂-nulmeting

Een CO₂-nulmeting geeft inzicht in de huidige situatie. Per categorie wordt op scope 1, 2 en 3 op basis van het Green House Gas Protocol weergegeven hoeveel CO₂ deze categorie uitstoot. Dit inzicht helpt je om te kunnen bepalen waar de grootste impactgebieden zitten op het gebied van CO₂. Jaarlijks kun je standaard een nieuwe meting doen om inzicht te krijgen in de voortgang en of de maatregelen bijdragen aan het juiste doel.

De nulmeting dient dus enerzijds om inzicht te krijgen in de grootste impactgebieden. Op basis hiervan kun je ook je acties bepalen voor in je actieplan, maar anderzijds ook als uitgangspunt. De nulmeting is de basis voor de rest van de implementatie van het actieplan. Door periodiek een meting uit te voeren, kun je eenvoudig zien welk effect bepaalde maatregelen hebben. Ook kun je van tevoren, op basis van kengetallen, laten berekenen wat bepaalde maatregelen voor impact zouden kunnen hebben. Hierbij kun je denken aan het inzetten van hergebruikt meubilair in plaats van nieuw, het kopen van gerecycled papier in plaats van nieuw of het inzetten van elektrisch vervoer in plaats van benzine of diesel voertuigen.

Gedurende de implementatie en uitvoering van het actieplan geeft dit je de mogelijkheid om continu te monitoren of de maatregelen bijdragen aan de geformuleerde doelstellingen.

Bijlage 1: voorbeelden van interviewvragen

Om te weten wat er leeft onder stakeholders, welke haakjes zij zien voor duurzaamheid en waar rekening mee gehouden moet worden bij het opstellen van het actieplan duurzaamheid, kunnen interviews afgenomen worden. Hierbij kunnen de volgende, maar ook andere, vragen gesteld worden:

- Wat houdt jouw werk in de dagelijkse praktijk in?
- Wat kenmerkt de organisatie volgens jou en welk effect heeft dat op verduurzaming?
- Waar moet zeker rekening mee gehouden worden bij het opstellen van een actieplan duurzaamheid?
- Kun je iets vertellen over de ambities die de organisatie heeft en/of expliciet vanuit jouw organisatieonderdeel? Hoe linkt dit aan duurzaamheid?
- Wat gebeurt er al op het gebied van duurzaamheid en is dit bekend in de organisatie?
- Willen jullie koploper zijn, volgers of alleen doen wat nodig is vanuit wet- en regelgeving als het gaat om duurzaamheid, hoe zie jij dat?
- Is er draagvlak vanuit de directie? Zo niet, wat is ervoor nodig omdat te bewerkstelligen volgens jou?

- Eigenaarschap op duurzaamheid, waar zou dat moeten liggen en waarom?
- Ambassadeurs zijn belangrijk binnen de organisatie om het actieplan uit te dragen als het af is. Wie zie jij als ambassadeurs in de organisatie voor duurzaamheid? Of wie zouden dat volgens jou moeten zijn en waarom? Wat kunnen deze personen bewerkstelligen, bijvoorbeeld op basis van invloed, kennis, aanzien?
- Hoe kunnen jullie je eigen succes op het gebied van duurzaamheid organiseren en wat is daarvoor nodig?
- Hoe zou duurzaamheid verankerd kunnen worden in processen en besluitvorming, hoe zou dat er dan uitzien?
- Is duurzaamheid voldoende in het inkoopbeleid verankerd? Wordt hier invulling aan gegeven?
- Indien er managementgesprekken zijn, zou duurzaamheid daar onderdeel van kunnen zijn? Hoe zie je dat voor je?
- Wie is verantwoordelijk/zou verantwoordelijk kunnen zijn voor het uitdragen van het actieplan duurzaamheid binnen de organisatie?
- Zijn er aandachtspunten die je mee zou willen geven/waar we rekening mee moeten houden bij het opstellen van het actieplan?
- Zijn er dingen die we kunnen meenemen/leren van andere veiligheidsregio's als het gaat om duurzaamheid?

Bijlage 2 voorbeelden van maatregelen

Maatregelen Klimaat

Voorbeelden van maatregelen die veiligheidsregio's kunnen nemen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen:

CO₂-reductie

- Minder afval produceren zodat minder afval de verbrandingsoven ingaat.
- Gebruik van virtual reality bij realistisch oefenen.
- Thuiswerken stimuleren.
- Vegetarische en veganistische producten aanbieden/afnemen (kantine/catering).

Energie

- Energiegebruik reduceren.
- Opwek en/of gebruik van hernieuwbare energie uit zon of wind.
- Energieneutraal bouwen.

Mobiliteit

- Inzet van emissieloze voertuigen zoals elektrische of waterstofvoertuigen.
- Gebruik van biodiesel voor voertuigen die nog niet elektrisch (beschikbaar) zijn (HVO100).
- Duurzame reiskostenvergoeding (stimulering gebruik fiets en OV).
- Dienstfietsen beschikbaar stellen voor dienstreizen.

Maatregelen Milieu

Hoewel er geen Rijksdoelen zijn waar veiligheidsregio's aan bij kunnen dragen vanuit hun duurzaamheidsambitie zijn er uiteraard wel milieuonderwerpen, zoals water, lucht en bodem, waar invloed op uitgeoefend kan worden.

Toxische stoffen

- Minder/andere schoonmaakmiddelen gebruiken (bijvoorbeeld ozon).
- Onderzoek naar PFAS in blusschuim en andere middelen die we gebruiken.

Biodiversiteit

- Buitenterrein kazernes vergroenen.
- Groene daken aanleggen (verkoeling, isolatie en bevordering biodiversiteit).
- Insectenhôtels, nestkastjes en/of bijenkorven plaatsen.

Bodem/lucht/water

- Niet/minder blussen met drinkwater (meer regen- en oppervlaktewater).
- Grijswatersysteem gebruiken in panden.
- Onderzoek naar meer duurzame blusmethoden (minder vervuiling van lucht, bodem en water).
- Realistisch oefenen verduurzamen.

Maatregelen Circulair

Voorbeelden van maatregelen die veiligheidsregio's kunnen nemen om minder grondstoffen te gebruiken en minder afval te produceren:

Afwijzen

- Koop als het mogelijk is geen producten meer die slechts eenmalig gebruikt kunnen worden.
- Bepaal of er gereduceerd kan worden in aantallen, bijvoorbeeld minder kopieermachines of koffieautomaten.

Intensief productgebruik

- Meer gebruik maken van deelmobiliteit in plaats van dienstvoertuigen aanschaffen.
- Spullen die weinig gebruikt worden niet aanschaffen maar delen met bijvoorbeeld andere bedrijven in de buurt of aangrenzende veiligheidsregio.

Hergebruik

- Afval gescheiden inzamelen zodat reststromen zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt kunnen worden.
- Gooi niet zomaar iets weg, bedenk welke mogelijkheden er nog zijn voor gebruik.

Materiaalkeuze

- Koop producten waar geen of zo min mogelijk schaarse materialen voor gebruikt zijn.
- Biobased bouwmaterialen gebruiken.

Lange levensduur

- Producten alleen vervangen als het écht nodig is (dus niet omdat deze financieel afgeschreven zijn).
- Producten aanschaffen waarvan veel onderdelen gerepareerd of afzonderlijk vervangen kunnen worden.
- Vóór aanschaf nadenken over mogelijkheden van producten na gebruiksfase.
- Modulair bouwen.

Maatregelen Mens

Voorbeelden van maatregelen die veiligheidsregio's kunnen nemen om met respect voor mensen te werken zijn:

Duurzaam gedrag

- Samenwerken op het gebied van duurzaamheid.
- Bewustwording op het gebied van duurzaamheid vergroten.
- Duurzaamheidssuccessen delen.
- Duurzaamheid onderdeel maken van planning-, control- en gesprekscyclus.

ISV

- Inkopen bij leveranciers die sociaal ondernemen.
- Bij inkopen leveranciers vragen om hun keten in kaart te brengen en eisen stellen op het gebied van ISV.

SROI

- SROI-beleid opstellen zodat dit toegepast kan worden in aanbestedingen.